

Yrittäjyyskasvatuskokonaisuus Kuopion kouluissa**Opetusjohtaja Silja Silvennoinen****Perusopetus ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö**

Yhteiskunnan ja ympäröivän maailman muutos vaativat kansalaisiltaan yhä laaja-alaisempaa tietotaitoa. Muuttuvan toimintaympäristön myötä opiskelu, työnteke ja kansalaisena toimiminen edellyttävät eri tiedon- ja taidonaloja yhdistävää osaamista. Yrittävä elämänsäsenne ja yrittäjyys sisältävät sekä perusopetuksen että lukion opetussuunnitelmaan. Valtakunnallisella tasolla yrittäjyyteen liittyviä ohjelmia on tarjolla useita. Niistä tunnetuimpia ovat yhtenä TAT:in Yrityskylä konsepti ja oppimiskokonaisuudet kaikille vuositasoille perusopetuksesta toiselle asteelle opettajan- koulutuksineen sekä toisena laajat Nuori Yrittäjyys -sisällöt. Molemmat ovat soveltuvien osin käytössä Kuopiossa. Lisäksi kouluilla on omaa yrittäjyyskasvatukseen liittyvää toimintaa.

Perusopetus nojaa oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Yrittäjyyskasvatus tukee oppilaan osallisuutta, aktiivisuutta, luovan ja kriittisen ajattelun sekä ongelmanratkaisun taitoja.

Perusopetusta ohjaavissa opetussuunnitelman perusteissa (2014) todetaan seuraavasti:

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

- *Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista. Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti.*

- *Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi*

Opetussuunnitelman määrittämiin laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin sisältyvät mm. kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, tieto- ja

viestintäteknologinen osaaminen, työelämätaidot ja yrittäjyys sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Kuopion perusopetuksen kouluilla on toteutettu monimuotoista yrittäjyyteen ja yritteliääseen elämänasenteeseen liittyvää toimintaa. Esimerkkeinä koulujen omasta yrittäjyyskasvatuksesta seuraavat:

- Työelämä, työelämätaidot ja ammatit esillä jo alkuopetuksesta lähtien; teemoina mm. työmarkkinat, yhteiskunta, vaikuttaminen, vastuunkanto
- Kaupassa asioinnin harjoittelua, tuotetietoutta, hintavertailua, rahankäyttöä
- Luokat suunnittelevat ja toteuttavat resurssien hankintaa mm. leirikoulujaan varten
- Yrittäjämäiseen asenteeseen kannustaminen ja sen huomiointi kaikessa toiminnassa
- Yrittäjyyteen liittyviä valinnaisopintoja tarjolla
- Hyvä työelämä -aihe nivotaan kestävän kehityksen "Maailma 2030" -ohjelmaan
- Yrittäjyysstipendit; yksilö- ja/tai ryhmästipendejä. Stipendin voi esim. saada oppilas, joka on osoittanut yrittämistä (ei välttämättä tarvitse onnistua). Yrittäminen voi liittyä opiskeluun tai esim. sosiaalisiin taitoihin.

Kuopion kaupungin strategisena tavoitteena on oppilaiden yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen osana opetusta. Kaupungilla on sopimus Yrityskylä-toiminnasta Talous ja nuoret TAT:in kanssa.

- Joka vuosi Kuopion kaupungin perusopetuksen (5.-) 6.- sekä 9.-luokkalaiset vierailevat Yrityskylässä
- Jokaisena lukuvuonna Yrityskylä tavoittaa n. 2400 kuopiolaista oppilasta ja n.110 opettajaa
- Korona aiheutti kieltoja ja rajoituksia, mutta Yrityskylä-vierailut toteutettiin > terveysturvallisuusjärjestelyt olivat erinomaiset
- Palautetta Yrityskylästä:

"Se on niin huippujuttu, parhaita asioita, mitä on kuopiolaisissa kouluissa!"

"Niin oppilaat kuin opettajatkin tykkää; erittäin laadukas, hyvät materiaalit ja infot sekä etukäteis- ja jälkiohjelma."

Lukiokoulutuksen uusi opetussuunnitelma korostaa yrittäjyyskasvatuksen sisältöjä. Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan ja asenteeseen, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja.

Kuopiossa hyödynnetään sekä TAT:in sisältöjä että Nuori Yrittäjyys -ohjelmaa lukiokoulutuksessa, erityisesti yrittäjyyspainotuksessa Kallaveden lukiossa. Innovaatioleiri -sisällöt ovat käytössä myös Klassillisessa lukiossa. Lisäksi Puijonsarven koulu toteuttaa Pikku yrittäjät -sisältöjä. Kallaveden lukiossa opiskelija voi suorittaa monipuolisesti kansainväliseen liiketoimintaan, yrittäjyyteen ja työelämätaitoihin liittyviä opintojaksoja osana lukio-opintoja.

Bisneslinja sisältää monialaisia opintoja:

- KVL eli Kansainvälisen liiketalouden opinnot, jotka on suunniteltu yhteistyössä Talous ja Nuoret (Taloudellinen tiedotustoimisto, TAT) kanssa. TAT:in kansainvälisen liiketalouden opinnot luetaan hyväksi myös monissa yliopisto-opinnoissa.
- NY-opinnot
- Bisneslinjan opintoihin on mahdollista sisällyttää myös esim. vieraiden kielten opintoja sekä muita lukion opintoja.

Vaikutusten arviointi -

Esitys

Esitän, että kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee Kuopion koulujen yrittäjyyskasvatuskokonaisuuden tiedoksi.

Valmistelija

Silja Silvennoinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 4003

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä opetusjohtajan esityksen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Kokous päättyi klo 18.02.